



САВРЕМЕНА СРПСКА ДРАМА 4, Београд 1999.

1.

Иван Панић, Кад ћеш доћи, драмски комад у тринаест слика

“Комад Кад ћеш доћи, Ивана Панић а је прича о српској породици Савић која кроз Други светски рат покушава да сачува оно што је најважније – свој национални и хришћански идентитет.... Кроз једну сеоску кућу и двориш те преломиће се највећа историјска дешавања која су обележила судбину овог народа.... Архангео Михаило који у том дворишту и на развалинама те куће одводи Краља Петра ИИ Карађоређевића пред лице Божије даје том простору митске димензије и поставља српску сељачку кућу у најдубље темеље хришћанства и православља....”

2.

Ђорђе Лебовић, Кактуси и руже,

носталгична комедија у два чина “Текст... је фина српска парафраза основног мотива комада Мц фаир ладц, Бернарда Шоа... Прича о људској сировини из које се може исковати најплеменитији накит испричана је у овом случају кроз однос племениташке београдске средине и новодошавшег накарадног менталитета. Кроз овај однос Лебовић говори о декаденцији и одумирућој вис виталис грађанске класе... Прича о грађанском и новопридошлом слоју врло је дубоко утемељена у корене Београда.”

3.

Миодраг Илић, Пуч, драма у 10 слика

“... Прецизан склоп акција, контраакција, мотива и контрамотива, протагониста и антагониста смешта ликове у историјске околности које се мењају врло брзо и приморавају на брзе одлуке и промене... Као мелодија механичког пијанина ова драма када једном започне, аутоматски се одмотава до фуриозног краја користећи прецизне драматуршке механизме. Сукоб Цара Душана, у младим годинама, и његовог оца Стефана је главни стожер радње... Близина судбоносних одлука по српски народ и византијска војска пред вратима чине драматуршки катализатор који мотиве ликова загрева до усијања и припрема их за велики тренутак потпуног распада... Преокрети се ређају све до последњег тренутка.”

4.

Ирина Кикић, О поморанцама и хлебу, радио-драма

“Чудни, чудни сензибилтет Ирине Кикић, који се манифестује кроз назиглед сасвим обичне мотиве у њеној радио драми, служи се једноставном роад мовие драматургијом да би суптилно дошао до изражаја... Отићи или остати, веровати у нешто или се одрећ и свог порекла, бити жена тамо где мушкарци гину – то су древни проблеми на овим просторима... Без великих речи,

крајње једноставним стилем Кикићева успева да отвори најдубља питања живота младог човека у Србији деведесетих. И што је, најлепше, она успева да понуди ваљан одговор на њих...”

5.

Радослав Златан Дорић, Позоришће у паланци или Мајмун и трагичар

“Дорићев комад ... ослања се на један основни комички ефекат – на контраст између онога што се дешава у једној малој позоришној трупи у Врању... и онога што би позориште заправо требало да буде. Нарастајући раскорак између идеалне слике и стварног стања је драматуршка кичма овог комада... Драматургија комада уводи нас у средиште радње – у глумачку трупу која се распада након дебакла претходне вечери. Кроз њено поновно окупљање и организовање представе Дорић нам представља низ типизираних провинцијских ликова који кроз сву своју простоту и баналност показују оно што је суштина позоришта – жеђ за чистом игром која мора да се избори са стварношћу да би на крају победила... Типови у комаду, су на начин достојан правог жанра, доследни канону провинције који су поставили српска књижевност и драма.”
Текстови о драмама преузети из поговора Богдана Шпањевића.

САВРЕМЕНА СРПСКА ДРАМА 5, Београд 1999.

1.

Миодраг Ђукић, Потраживања у мотелу, брутална драма у два чина

“Писац прецизно поставља бекграунд (село у вековном блату и киши која слути потоп...) у коме, кроз искривљен ментални простор, лутају јунаци, који иако типски маргиналици, имају темељно различите духовне домете... Свака нова појава, свака нова сцена, наводи на додатно изглобљење из већ потпуно изглобљене стварности... Пишчево бављење финесама духовног раслојавања тако бизарних карактера, који су направљени до те мере бизарним да постају јунаци истинске трагедије, главна је драмска и философска снага Потраживања у мотелу. На крају, целокупна материјална и идејна пропаст главног јунака, код Ђукића, није сценска бура... Сви ћемо ми, у трагању за привидом смисла у бесмислу онога што називамо битисање на овоме свету, потрошити наше животе. Бесмислено, зар не, пита нас Ђукић.”

2.

Срба Игњатовић, Излазе на даске три краља од Данске

“Драма... користи ауторитет шекспировске визуре, и поштапа се пародијским односом на сиже Хамлета, да би испричала причу о аномалијама савременог друштва и људи... Јунаци су лажови, лопови, сецикесе, убице, крвож дери, пласирани су лако и скоро бенигно, а ипак дејствују застрашујуће. Застрашујућа је, уствари, лакоћа са којом они мењају своју кожу, своје идеале, вредности и веру... Игњатовићеви јунаци су колоси бескарактерности, безосећајности, бешчашћа и аморала... Пантомимичарским крајем драма сугерише да је ово око нас игра на коју сви пристајемо, те да су ове карактерне аномалије тако дубоко у нама да смо их прихватили као вредности, а њихову критику као колективни ритуал без неких озбиљнијих последица...”

3.

Миладин Шеварлић, Вуци и овце или Србија на Истоку

“... Шеварлић је успео да, пратећи један период Вуковог боравка у Милошевој Србији у време

док је она стицала независност и слободу од Турака, покрене кључна питања која нас море вековима: јесмо ли ми икада били у моћи да барем делимично утичемо на наше судбине или смо увек били тек монета за поткусуривање великих сила, и да ли смо, због тога што смо схватили сву њихову лицемерност, одабрали да самоубилачки идемо мимо света са мање или више (не) способним деспотима на челу који су увек, тумачећи дијалектичку природу политике као простор за личну манипулацију, доводили Србију у ћорсокак.” 4. Миливоје Мајсторовић, Мартин анђео, елегична фарса “Ова у основи мелодрамска структура, писана по свим правилима драмског заната, са изузетно вешто уклопљеним флеш-бековским узрочно-последич ним повезивањем структуре, са занимљивим понављањем сцена... има снагу да позове на размишљање о сврсисходности играња вишедеценијске сурове игре полтронисања у односу на неке друге, основне и давно заборављене, квалитете живота... Осећај огољене искрености, пасторалност у промишљању битисања, за Мајсторовића је, изгледа једини пут у отрежњење.”

5.

Миодраг Зупанц, Бела ружа за Дубљанску улицу

“Зупанц ... своје јунаке смешта у срце Београда, на Чубуру, и његов бекграунд нас доводи у дубоко социјални контекст. Безмало непомична група одавно истрошених људи, успавана у својој инертности, упорно понавља свој узалудни ритуал живота... Као што то обично бива са маргиналцима, сурова игра богатих њихове снове претвара у прах. Али, они су архетипи, они су неуниш тиви, увек спремни да своју бесмисленост поделе са другима... Зупанц дуго слика ову ситуацију, са јасном намером да нам наметне мисао о потреби мењања нечега...” Текстови о драмама преузети из поговора Жељка Хубача.

САВРЕМЕНА СРПСКА ДРАМА 6, Београд 1999.

1.

Александар Обреновић, Проналазачи, комад у два дела (седам слика)

“Обреновићева нова драма ... занимљива је варијација на грађанске брачне теме у маниру Хавеловог Вернисаж а. Старији брачни пар упада у љубавну и материјалну кризу, коју успева да преброди тако што у њихов живот неочекивано упада извесни Јанко, матори бонвиван и преварант... Обреновић поручује на парадоксалан начин... да у затвореном брачном кругу после дужег времена нема више истинског живота, све је само манир и маска, све док се не појаве противници управо таквог система.”

2.

Драган Томић, Пожар

“Томић... истражује психолошке и социјалне нијансе различитих група у сукобу, у маниру Ибзенових “драма друштва”... Томић износи на светло дана врли нови свет нових српских богаташ а и спонзоруша, људи без трунке морала који су дошавши до новца дошли до моћи, а та моћ их је убрзо уништила као својеврсни хибрис... Томићева врло добра, новија грађанска драма, слика свет у коме живимо на необичан начин, и драматику ствара тамо где не би требало да је буде, на месту за одмор. Аутор тако вешто казује о изопачености модерног света, који и тамо где би требало да се одмара и ужива, проналази проблеме. Казну носи Деус ех мацхина или велики пожар који прочишћује све, па чак и уз чашицу вискија мири закрвљене пријатеље.”

3.

Др Владан Ђорђевић и др Едуард Дајч, Плава књига о српском питању

“Одавно неко није тако цинично исмејао великане српске културе као Дајч у делу Плава књига о српском питању. На темељима памфлета др. Владана Ђорђевића у коме се износе неке његове опаске о личностима са почетка века... Дајч смишља једноставну постмодерну заврзламу. На платоу испред српске Академије наука, Ђорђевић и Дајч сачекују славне сународнике и постављају им уврнута питања... Свако вређа свакога, као да је у питању каква Жаријева каламбурска ибијевска интелектуална свађа... Дајч је личност која по себи носи многе нове идеје, стога не треба потцењивати ни форму његове драме.”

4.

Милан Јелић, Јелисаветини љубавни јади због молера, комедија у два чина

“... Реч је о типичном булеварском тексту, писаном са намером да забави најширу публику. Милан Јелић вешто барата формама паражанрова љубића и кич литературе... Јелисавета је обична српска домаћица, мало припроста, која верује у велику љубав и којој најобичнији молер може да помути мозак толико да због њега жели да се убије... Љубавне муке се само појачавају ка крају комада, све док се коначно Милован и Јелисавета не споје и не венчају... Део народа који Јелић пародира делимично је и крив за његову незаслужену уметничку анонимност. Као својеврсног мајстора домаћег треша и кича, време ће га вероватно рехабилитовати као што је то учинило са једним Џоном Вотерсом.”

5.

Жељко Хубач, Ајдуци су опет међу нама

“Ради се ... о комедији која је потпуно урађена у традицији Стерије Поповића, Бранислава Нушића и Душана Ковачевића... Породица старог Агапија Гавриловића која живи у селендри званој Црно Мрсиште, негде између два рата, дата је на карикатуралан начин, готово стриповски... Вештина којом Хубач води радњу, прави гегове и смишља врцаве реплике, ствара од ”Ајдука”, неодољиву урнебесну комедију. Сваки карактер је брижљиво искарикирани стереотип примитивног паланачког менталитета. Пљачка воза коју покушава да организује Агапијева фамилија, делује као скеч Монти Пајтона... Постмодернистичка сатира у којој Хубач инвертира време, у којој се вештом емпатијом уживљава у тела својих суманутих ликова са почетка века, указује на изузетну ерудицију аутора... Уместо отрцаних класичних фраза, Хубач користи поп митологију за кројење веома виспрених и заиста право духовитих дијалога...”

Текстови о драмама преузети из поговора Владимира Ђурића Ђуре